

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet
Allmänna byrån, Rk1e

Beslutande

Minister

Ingrid Zetterman

Föredragande

IT-chef

Jani Sjölund

Justerat

Nr 3

Lagstiftningspromemoria om EU:s cybersäkerhetsdirektiv
(EU) 2022/2555.

ÅLR 2024/751**Beslut**

Ålands landskapsregering beslutade att skicka promemoria samt checklista rörande lagstiftningsåtgärder till lagberedningen enligt **bilaga 1, Rk1e24E02** rörande EU:s cybersäkerhetsdirektiv.

Lagstiftningspromemoria om EU:s cybersäkerhetsdirektiv (EU) 2022/2555

Dnr: ÅLR 2024/751

Datum: 30.1.2024

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

1 Bakgrund och behov av ny lagstiftning

Beredningen av lagstiftningspromemorian har föranletts av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen (nedan NIS 2-direktivet). Direktivet ersätter EU:s direktiv om nät- och informationssäkerhet, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (nedan NIS 1-direktivet). NIS 2-direktivet ska genomföras i medlemsstaterna senast den 17 oktober 2024 och de nationella bestämmelserna ska tillämpas från och med den 18 oktober 2024.

Målet med NIS 2-direktivet är att stärka EU:s gemensamma och medlemsstaternas nationella cybersäkerhetsnivå med avseende på kritiska sektorer och entiteter genom att ålägga medlemsstaterna att införa skyldigheter för de entiteter som omfattas av direktivets tillämpningsområde gällande riskhanteringsåtgärder vid cybersäkerhetsstörningar.

Genom NIS 2-direktivet försöker man undanröja de skillnader i genomförandet av NIS 1-direktivet som observerats mellan medlemsstaterna särskilt genom att föreskriva minimiregler för ett fungerande samordnat regelverk, genom att fastställa mekanismer för effektivt samarbete mellan de ansvariga myndigheterna i varje medlemsstat, genom att uppdatera förteckningen över sektorer och verksamheter som omfattas av skyldigheter vad gäller cybersäkerhet och genom att föreskriva effektiva rättsmedel och efterlevnadskontrollåtgärder, vilket är centralt för att upprätthålla en effektiv kontroll av att dessa skyldigheter efterlevs.

I NIS 2-direktivet fastställs åtgärder för att uppnå en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i Europeiska unionens medlemsstater. Direktivet innehåller skyldigheter som ålägger medlemsstaterna att anta nationella strategier för cybersäkerhet och att inrätta behöriga myndigheter, myndigheter för hantering av cyberkriser, gemensamma kontaktpunkter för cybersäkerhet och enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter (Computer security incident response teams, så kallade CSIRT-enheter). Dessutom innehåller direktivet regler och skyldigheter när det gäller informationsutbyte om cybersäkerhet.

2 Lagstiftningsbehörighet

NIS 1-direktivet notifierades som fallande inom området för televäsendet som hör till rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 40 punkten i självstyrelselagen för Åland. Det kan konstateras att NIS2-direktivet har ett vidare tillämpningsområde än NIS 1-direktivet. Nedan en redogörelse för behörighetsfördelningen rörande områden som berörs i NIS 2-direktivet.

Enligt 18 § 1, 4, 6, 12, 20 och 21 punkterna i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet rörande lagtingets organisation, landskapsregeringens och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, allmän ordning och säkerhet, hälso- och sjukvård, postväsendet, vägar och kanaler samt vägtrafik. Utöver detta hör även dataskydd och behandling av personuppgifter till landskapets behörighet inom de områden där landskapet har lagstiftningsbehörighet. Riket har enligt 27 § 3, 8, 13, 14, 19 samt 40 punkterna i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet rörande statsmyndigheternas organisation och

verksamhet, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar, handelssjöfart, luftfart, standardisering samt televäsendet.

Förvaltningens cybersäkerhet och informationssäkerhet hör samman med lagstiftningsbehörigheten gällande den åländska förvaltningen. Inom landskapsregeringen har beretts landskapslagstiftning om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. I rikets utkast till genomförandeproposition av NIS 2-direktivet ingår ett förslag till ett nytt 4 a kapitel i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Preliminärt har gjorts bedömningen att liknande bestämmelser kunde inarbetas i den under beredning varande landskapslagstiftningen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

3 Checklista för behov av lagstiftning

1. **Vem eller vilka kräver en förändring?**

Europaparlamentet och rådet har antagit cybersäkerhetsdirektivet, betecknat som "Direktiv (EU) 2022/2555, daterat den 14 december 2022, om åtgärder för en hög gemensam nivå av cybersäkerhet inom unionen samt ändring av förordning (EU)", vilket ställer krav på medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder.

2. **Vilket är målet?**

I enlighet med direktivet ämnar Europeiska unionen att förbättra cybersäkerhetsresiliensen inom sina medlemsstater, mot bakgrund av den eskalerande frekvensen av IT-attacker i Europa.

3. **Är underlaget tillräckligt?**

Under lagberedningsprocessen behövs ytterligare utredning av lagberedningen i samverkan med digitaliseringsenheten och rättsliga enheten.

4. **Vad händer om man inte gör något alls?**

Krävs åtgärder från landskapsregeringen senast den 17 oktober 2024.

5. **Vilken utveckling av särskild betydelse kan förväntas inom den närmaste tiden?**

Inget som påverkar behovet av lagstiftning. Däremot är det av intresse hur Finland och Sverige väljer att implementera direktivet. Beredningen pågår i bägge länder.

6. **När behövs åtgärderna?**

Senast den 17 oktober 2024 ska medlemsstaterna anta och offentliggöra de åtgärder som är nödvändiga för att följa NIS 2-direktivet. Dessa åtgärder ska tillämpas från och med den 18 oktober 2024.

7. **Berör ärendet regeringsprogrammet eller utvecklings- och hållbarhetsagendan?**

I regeringsprogrammet för regeringen Sjögren, framhålls att för att garantera en enhetlig, kvalitativ och informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial, kommer en informationshanteringslag att införas. Denna lag har direkt koppling till NIS2-direktivet.

8. Kan alternativa styrmedel användas?

Nej, lagstiftning behövs.

4 Avslutning

Åland behöver senast den 17 oktober 2024 anta lagstiftning som implementerar det nu aktuella direktivet inom den åländska lagstiftningsbehörigheten. Direktivet bör implementeras som en del av lagstiftningen om informationshantering, varför denna lagstiftningspromemoria kompletterar den omfattande lagstiftningspromemoria om informationshantering som överlämnats till lagberedningen den 5 april 2022 (ÅLR 2022/2761).